

Eigen-Wijs

Een trimestriële uitgave van **VONAC**, het nascholings- en pedagogisch begeleidingscentrum van **VOOP** – Vlaams Onderwijs OverlegPlatform.

Jaargang: 5

Nummer: 14 januari 2006.

In dit nummer vind je:

Wegwijs

Voorwoord (p. 1)

(...de volgende, opnieuw...)

Wie, waar & hoe? (p.2)

(wegwijs in het **VONAC** landschap)

Kijken in de School

“Levenslust BuBaO”

door Stefan De Kock (p.3)

(in deze nieuwe rubriek laat de school zelf ‘binnenkijken’.)

Januari thema

“Bewegingsontwikkeling, -opvoeding.”

door Christiane Samaey (p.6)

(Christiane toont het belang van bewegen van het kind aan.)

Prikbord

Onder deze rubriek kan eenieder die zich geroepen voelt zijn opmerkingen, vragen, suggesties en dergelijke kwijt. (p.9)

Agenda

Wat voor interessants is er te doen? (p.14)

(Het einde van het seizoen nadert: wat blijft er nog over?)

Wegwijs

Voorwoord:

Wat gaat de tijd toch snel: het lijkt wel of ik jullie gisteren pas een prettig nieuw schooljaar toewenste!

Op onze verjaardagstaart blijven vijf kaarsjes staan; het nieuwe jaar telt er inmiddels al zes!

Ook dit voorjaar staat er heel wat te gebeuren in ons onderwijslandschap. Bewijzen hiervan zijn de goedgevulde rubrieken 'prikbord' en 'agenda'.

Ik wens jullie dan ook heel graag extra veel leesplezier!

Prettig nieuwjaar!

Colofon:

✉ Verantwoordelijke uitgever voor deze nieuwsbrief is Linda Van Looy, Middelveld 5, 1860 Meise.

📄 Eindredactrice is Katty Elias – k Elias@vub.ac.be of telefoonnummer 02/629 21 51.

👉 **Eigen-Wijs** verschijnt trimestrieel, met een oplage van 96 exemplaren.

Wie, waar & hoe:

- ☑ *Linda Van Looy* (lvlooy@vub.ac.be) , tel: 02/629 21 51 - voorzitter
- ☑ *Jeanine Billens* (jbillens@vub.ac.be) , tel: 02/629 24 51 - ondervoorzitter
- ☑ *Simone Weise* (simone.depondt@telenet.be) - penningmeester
- ☑ *Katty Elias* (keliias@vub.ac.be) , tel: 02/629 21 51- secretaris - coördinator nascholings- en pedagogische begeleidingsdienst
- ☑ *Mike Vrijsen* (mvrijsen@vub.ac.be) , tel: 02/629 24 09 - pedagogisch adviseur secundair en volwassenenonderwijs
- ☑ *Christiane Samaey* (csamaey@vub.ac.be) , tel: 02/629 12 20 - pedagogisch adviseur kleuter- en lager onderwijs

📍 Wij zijn gevestigd op het volgende adres:

VONAC

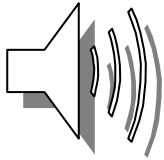
p/a VUB-IDLO – lokaal 3B204
Pleinlaan 2
1050 Brussel

☎ Ons algemeen telefoonnummer is: 02/629 21 51

📠 Faxen kan ook altijd op het volgende faxnummer: 02/629 36 36

💻 Meer en andere informatie (o.a. deze en alle onze vorige nieuwsbrieven) vind je ook op onze website: www.VOOP.be

Vragen? Opmerkingen? Geef ons gerust een seintje!

Kijken in de School

VZW Levenslust BuBaO: werken met werkkringen.

Stefan De Kock
Directeur BuBaO

Werken met werkkringen: *inleiding*

'Het bevorderen van kwaliteitsvol onderwijs is één van de krachtlijnen van het Vlaams onderwijsbeleid. Om dit te realiseren werd per decreet bepaald dat de Dienst voor Onderwijsontwikkeling eindtermen en ontwikkelingsdoelen zou uitwerken voor de verschillende onderwijsvormen en –niveaus. Eindtermen en ontwikkelingsdoelen betreffen kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes die voor de schoolbesturen als richtsnoeren gelden voor de inhoudelijke vormgeving van hun onderwijs. Ze vormen tevens de bakens voor de kwaliteitstoetsing door de onderwijsinspectie.'

Het buitengewoon onderwijs neemt hierbij een bijzondere plaats in. Rekening houdend met de indeling in onderwijstypes, de specificiteit en verscheidenheid van de doelgroepen en de individuele benadering van de leerling, werden voor het buitengewoon onderwijs alléén ontwikkelingsdoelen bepaald.

Voor het onderwijs van het type 3¹ werden deze doelstellingen tot vandaag niet goedgekeurd noch gepubliceerd. Voor een school als de onze, waar veel kinderen zijn verwezen naar onderwijs van het type 3, geeft dit een reëel nadeel bij doorlichting ten opzichte van andere instellingen die duidelijke richtlijnen kunnen volgen.

Bovenvermelde probleemstelling deed ons in de loop van de tijd groeien naar een werking met werkkringen en werkkringbegeleiders en een verdere indeling van het type 3 onderwijs.

Werken met werkkringen: *de praktijk*

Op onze school kennen we drie doelgroepen van kinderen met speciale noden: kinderen verwezen naar onderwijstype 1 (licht mentale stoornis), type 3 (gedrag - en emotiestoornissen) en type 8 (leerstoornissen). Voor elk van deze drie groepen is een specifieke, verschillende aanpak nodig. Om dit te realiseren, kiezen we ervoor om te werken met werkkringen. Dit zijn gegroepeerde leergruppen die elk hun specifieke aanpak en begeleiding

¹ Type 3, buitengewoon lager onderwijs: voor kinderen met ernstige emotionele en/of gedragsproblemen.

ontwikkelen. In elke werkkring wordt er voor elke individuele leerling gestreefd naar de best mogelijke aanpak (we noemen het de persoonsgerichte aanpak), de noodzakelijke ondersteuning (therapie – blio leerkracht) en het meest geschikte aanbod (beschreven in inspanningsverplichting). Deze 3 items worden beschreven in het handelingsplan.

We beschikken over 11 leergroepen om het bovenstaande in praktijk te brengen. Uit ervaring hebben we geleerd dat kinderen die de basisleerstof taal Nederlands niet beheersen (ongeveer tot het niveau half eerste leerjaar) zeer moeilijk terecht kunnen in leergroepen waar individueel wordt gewerkt. Het talige aspect van ons onderwijs is te belangrijk bij het individualiseren. Om deze kinderen op weg te helpen, zetten we ze samen in leergroepen waar het 'spelend leren' basis is. We kijken niet zozeer naar typeverwijzing bij de indeling van leerlingen in deze leergroepen, maar wel naar het bezitten van talige basis-kennis. Het aantal leergroepen is elk jaar afhankelijk van nieuwe inschrijvingen en kan dus sterk variëren.

Nadien worden de kinderen verwezen naar echte 'type - groepen'. Kinderen van onderwijstype 1, gaan naar een leergroep waar uitsluitend type 1 kinderen les volgen.

Met kinderen van type 8 gaat het evenzo.

Kinderen die doorverwezen worden naar type 3-onderwijs, worden opgesplitst. We delen ons type 3-onderwijs op in type 3.1 en 3.8. Type 3.1 staat voor onderwijs voor kinderen met een type 3verwijzing, maar die door mentale beperkingen eerder neigen naar een schoolse aanpak type 1. Het type 3.8 doelt op kinderen die naar type 3 worden verwezen en normaal begaafd zijn. Hier geldt een schoolse aanpak van het type 8.

Voor het benoemen van de leergroepen maken we gebruik van een drie-cijfercode waarbij het eerste cijfer het cijfer van het attest aanduidt (behalve bij de eerste leergroepen), het tweede cijfer de schoolse aanpak en het derde een volgnummer tussen de verschillende leergroepen.

De indeling zoals hier gesteld, geeft een richting aan, maar is niet allesbepalend.

Soms kan het nodig zijn een leerling te plaatsen in een andere leergroep dan zijn typeaanduiding (bijvoorbeeld voor de persoonsgerichte aanpak). Of er zijn bijvoorbeeld meer dan 14 type 8 leerlingen na de vakantie; dan kunnen enkele van deze leerlingen in een type 3.8 leergroep terecht komen. Leerlingen veranderen van leergroep kan enkel via klassenraad.

Opdat het aanbod binnen deze verschillende leergroepen gestroomlijnd zou verlopen, is het duidelijk dat we ons intern verder moeten organiseren. Daarom worden de types gegroepeerd in 2 werkkringen. In elke werkkring zijn er 5 of 6 leergroepen. Elke werkkring heeft een begeleider (een leerkracht die deeltijds klas vrij gesteld is) die de werking van de leergroepen ondersteunt zowel op pedagogisch, didactisch als bijvoorbeeld op materieel vlak. Ze zorgen voor de correcte info in leergroepen, tussen leergroepen van hetzelfde type, of leergroep overschrijdend. Zij voelen de polsslagen op de werkvloer, ze geven extra steun in de klas waar nodig. Samen met de directie werken ze aan het pedagogisch-didactisch beleid en de visie van de school. Er wordt wekelijks overleg gepleegd in wat we 'het begeleidingsteam' noemen.

Maandelijks beleggen de werkkringbegeleiders een werkkringvergadering met de leerkrachten uit hun kring. Hier wordt overlegd welke volgende stappen we kunnen nemen

om ons onderwijsaanbod verder uit te werken, onze aanpak uit te kienen, praktische beslommeringen op te lossen...

Het voordeel van dit op werkkringniveau te doen, is dat deze 'vergaderingen' zeer praktisch gericht zijn. Ze lossen zoveel mogelijk de problemen van de leergroepen op, maken samenwerking tussen leergroepen mogelijk voor projecten. De leerkrachten zijn onderling op de hoogte van elkanders werk. Uit werkkringvergaderingen komen af en toe 'werkgroepjes' tevoorschijn die een specifiek probleem verder oplossen zoals het aanpassen van het leerlingvolgsysteem of het aanschaffen van rekenmateriaal of het verfraaien van de speelplaats met geknutselde speelmanden.

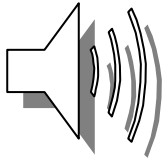
Niet alles kan echter opgelost worden op het niveau van de werkkring. We overleggen nog tweemaandelijks op schoolniveau om de 'schoolzaken' te bespreken. Dingen die op directieniveau verdere aanpak nodig hebben binnen onze instelling, algemene visies ontwikkelen, leren werken met centraal zorgplan, stukjes vorming...

Last but not least: werken met werkkringen stimuleert de samenwerking van het hele schoolteam.

Vzw Levenslust

Scheestraat 74, 1750 Lennik – tel: 02/568 11 00 - fax: 02/569 23 85

- BUSO: directeur Marc De Wuffel – tel : 02/568 11 05
- BLO : waarnemend directeur Stefan Dekock – tel : 02/568 11 09

Januari thema

Bewegingsontwikkeling / bewegingsopvoeding.

Christiane Samaey
Pedagogisch adviseur

De omstandigheden waarin de eerste levensjaren van het kind zich voordoen, zijn zeer belangrijk voor zijn fysieke, mentale, emotionele en sociale ontwikkeling.

Componenten van intelligentie en motoriek liggen sterk verweven. Enerzijds zijn er de neurologische en anatomische kenmerken die ons bewegen in de wereld bepalen, anderzijds kan affectieve en cognitieve groei positief beïnvloed worden door aandacht van de omgeving voor spel en psychomotorische stimulatie.

Wie de gezonde kleuter observeert, ziet zijn natuurlijke bewegingsdrang en moet wel vaststellen dat het bewegingsspel zijn hoofdbezigheid is. De kleuter speelt op een natuurlijke wijze in op eigen ontwikkelingsbehoeften. In de ontwikkelingspsychologie worden de motorische exploratie en het bewegingsspel van de kleuter als essentieel voor zijn verdere ontwikkeling en leerproces gezien. Het wordt dan ook als vanzelfsprekend beschouwd dat de kleuterleid(st)ers ervaringsgericht werken op school. Tijdens de lessen van bewegingsopvoeding worden motorische vaardigheden zoals klauteren, springen, werpen,... ontwikkeld en op verschillende wijzen gestimuleerd.

De kleuter staat centraal en ontwikkelt zich in zijn totaliteit

Dat deze psychomotorische ontwikkeling kan (en moet) gestimuleerd worden vanaf de eerste levensmaanden, schijnt echter minder vanzelfsprekend te zijn. Nochtans, ontwikkelingspsychologen hebben aangetoond dat kinderen die weinig bewegingskansen hebben gekregen tijdens de eerste levensjaren, later storingen kunnen vertonen in één of meerdere componenten van het gedrag. Ook vanuit de begeleidingcentra wordt meer en meer verband gelegd tussen de leermoeilijkheden bij het kind van de basisschool en het tekort aan motorische exploratie en bewegingsspel toen hij nog een peuter was.

In de eerste drie levensjaren doet zich een enorm snelle ontwikkeling voor zowel wat bewegen, taal, waarnemen als sociale vaardigheden betreft. De ontwikkeling van het jonge kind steunt op lichaamsgewaarwordingen, de toenemende bewegingsmogelijkheden en de fysieke interactie met anderen. Gedragen en ondersteund worden, aangekleed, gevoed en gewassen worden: dat zijn de eerste gewaarwordingen met de buitenwereld. Deze fy-

sieke ervaringen zijn tegelijk de eerste leerervaringen. De baby krijgt info over zichzelf en de buitenwereld. Hij wordt zich bewust van zijn eigen lichaam, eerst door passief de beweging te ondergaan, later door zelf te bewegen. Dit lichaamsbewustzijn helpt het kind vertrouwen en controle te krijgen over zichzelf en de buitenwereld. Belangrijk hierbij is het oogcontact. Dit oogcontact is een middel om een relatie te versterken en om de baby helpen zijn aandacht te vestigen.

Waarnemen is erg nauw verbonden met bewegen. Uit het telkens herhaald waarnemend handelen groeit ervaring. Een te lang verblijf in de baby relax of -box, kan daardoor nadelige gevolgen hebben. Ook de handen en de mond spelen een grote rol in de waarneming. Voldoende en grote verscheidenheid van materiaal aanbieden om te kunnen manipuleren, helpt de baby zich te ontwikkelen.

Dikwijls wordt echter teveel materiaal aangeboden, waardoor de beweging geremd wordt en de aandacht verzwakt. Zo kan bijvoorbeeld een beginnende loper met nog wankelend evenwicht zich moeilijk tussen veel speelgoed verplaatsen. Een baby met teveel speelgoed rond zich, kan niet meer kiezen en zijn aandacht vestigen.

De loopfunctie is belangrijk om de directe omgeving te verkennen. Het kind loopt van stoel tot stoel, van de ene muur naar de andere en ervaart zo ruimte en tijd. Hij leert de structuur van een omgeving kennen en leert greep te krijgen op zijn omgeving. De ruimtelijke oriëntatie ontwikkelt zich. Deze is een basisvaardigheid voor het leren op school (rekenen, schrijven, lezen,..).

Bij de ontwikkeling van het kind moet men rekening houden met zijn fysiologische rijping. Wanneer deze onvoldoende gevorderd is om een vaardigheid aan te leren, is het zinloos deze vaardigheid te oefenen. Zo is het bijvoorbeeld zinloos om een 12 maanden oud kind leren trappen te lopen of een bal op te vangen. Extra stimulatie zal de bewegingsontwikkeling amper of niet versnellen. Een slecht beheerste vaardigheid moet niet geoefend worden, wel de vaardigheid die daar in ontwikkeling aan vooraf gaat. Hulp en stimulatie worden gegeven als het kind al op weg is naar de beoogde stap in de ontwikkeling.

Alhoewel men bij baby's, kruipers en peuters voornamelijk de grove motoriek stimuleert, moet men ook aandacht hebben voor de fijne motoriek. Een slecht ontwikkelde pincet-greep (oppositie duim en wijsvinger) kan zorgen voor moeilijkheden bij het schrijven of manipuleren van kleine voorwerpen. Op de leeftijd van één jaar zijn de basale componenten van de handmotoriek ontwikkeld. Maar dan is deze nog niet voltooid. Dit proces neemt nog enkele jaren in beslag en moet nauwkeurig gevolgd worden. Een voldoende aanbod van voorwerpen van verschillende grootte ondersteunt de ontwikkeling van de handmotoriek.

De motorische ontwikkeling van de zuigeling loopt van flexie naar extensie via ruglig, buiklig, zit, tijgeren, kruipen, rechtop staan, stappen klauteren. Tegelijkertijd ontwikkelt zich het reiken en grijpen. Basisvaardigheden zoals buigen en strekken, rollen om de lengteas, evenwicht en schommelbeweging, sluipen en kruipen, stappen en klauteren, trekken en duwen, werpen en vangen, worden ten volle "geoefend" mits de omgeving voldoende bewegingskansen en stimulatie aanbiedt. Hier wordt de basis gelegd van verdere bewe-

gingsontwikkeling en -opvoeding. Het kleine kind leert de beweging aanvoelen, herhaalt ze veelvuldig en past ze aan. Hij selecteert bewegingen. Complexe vaardigheden zoals lopen, sprinten, springen, hinken, balanceren, fietsen en zwemmen zijn verfijningen en/of moeilijkheidsgraden die zijn opgebouwd rond de basisvaardigheden.

De bewegingen uit het dagelijkse leven en uit het beroepsleven hebben we geleidelijk onder controle gekregen. Doch allen zijn ze gebaseerd op de ontwikkeling van basisvaardigheden. Inzicht in de ruimte, ontwikkeling van het lichaamsplan, vlotheid, precisie en snelheid van bewegen, zijn het gevolg van een normale psychomotorische ontwikkeling gedurende de eerste levensjaren.

Voldoende bewegingskansen en de nodige stimulatie geven om zich te ontwikkelen, zijn dus primordiaal. Gedurende de zes eerste levensjaren worden basis- en complexe vaardigheden geoefend onder vorm van algemene dynamische coördinatie met en zonder materiaal. Pas wanneer deze basis voldoende ontwikkeld is, kan de bewegingsopvoeding meer specifiek gericht worden naar een welbepaalde sportdiscipline. Te vroeg beginnen met het trainen van een sportdiscipline, waar alle beweging gefocust wordt op dit sport is zinloos. Dit kan vanaf de leeftijd van acht jaar.

Prikbord

Deze rubriek staat open voor eenieder die zich geroepen voelt iets te vragen, te suggereren, op te merken, te informeren...

“Rekenspel” of... al spelend rekenen in het eerste leerjaar.

Nog een te groot aantal kinderen heeft in het eerste leerjaar te kampen met rekenproblemen. En voor heel wat kinderen die aanvankelijk geen rekenproblemen hebben, wordt wiskunde al te snel een saai leergebied.

Nochtans, al klinkt het eenvoudig, kan je veel rekenproblemen en gebrek aan motivatie voor wiskunde, spelenderwijs aanpakken.

Jos Castermans, directeur van de GBS Everheide te Evere, ontwikkelde hieromtrent een rekenmethode die werd bekroond met de Paolaprijs 2005.

Spel ligt aan de basis van de kleuterontwikkeling. In de kleuterschool wordt er met de elementaire aspecten van de wiskunde spelenderwijs kennis gemaakt. Net zoals voor taal, krijgen begrippen zoals meer, minder, vol, leeg, slechts betekenis wanneer er handelingen aan gekoppeld zijn die de abstracte inhoud ervan weergeven.

In de kleuterschool zit wiskundige initiatie op een natuurlijke wijze verweven in tal van activiteiten zoals bewegingsopvoeding, spelen met water en zand, constructiespelen, winkeltje spelen, ritmiek. De kleuters leren spelenderwijs omgaan met wiskundige begrippen op drie dimensionaal vlak en pas later (bij het invullen van werkblaadjes) op twee dimensionaal vlak.

Spelen en spelend leren maken intrinsiek deel uit van het kleuteronderwijs. Spelen is immers een levensbehoefte voor het kind.

In de lagere school blijft van dit waardevolle spelen of ervaringsgericht leren doorgaans te weinig over. Sommige kinderen hebben het moeilijk om de link tussen drie dimensionaal en twee dimensionaal te leggen en om abstract materiaal zoals cijfers te hanteren.. De overgang van concreet naar abstract materiaal gebeurt te snel. Zo ontstaan er rekenproblemen en een gebrek aan motivatie.

Nochtans is spel het meest waardevolle leermiddel bij kinderen. Het spel kan als leermiddel gebruikt worden in alle leergebieden van de basisschool en sluit harmonieus aan bij het kleuteronderwijs. Uitgaande van die idee ontwikkelde J. Castermans zijn Rekenmethode.

Wiskundige begrippen worden via realistische contexten aangebracht. Hiermee worden herkenbare situaties waarin de kinderen zich gemakkelijk kunnen inleven bedoeld, waarbij ze de mogelijkheid krijgen om eigen oplossingen te vinden. Hiervoor moeten de kinderen eerst over een concrete ervaringsbasis beschikken. Het handelen en manipuleren met de concrete werkelijkheid is daarom fundamenteel voor de ontwikkeling van het rekenen. Het verdelen van een aantal appels over een verschillend aantal kinderen, is hiervan een voorbeeld. Nadien wordt dit in cijfermateriaal omgezet.

Aanvankelijk is het rekenen hier ondergeschikt aan het spel; het is een middel om het spel te spelen. Rekenen heeft aldus een doel voor het kind. Het kind raakt geboeid door het spel voor zichzelf, om er plezier aan te beleven, om succes te ervaren. Spelenderwijs gaat het kind van spel naar rekenen over en worden schoolse begrippen zoals hoeveelheden en getallen gevormd. Wanneer kinderen bijvoorbeeld een aantal kegels omver gooien, worden scores genoteerd en vergeleken. Getallen krijgen op deze manier vulling en betekenis.

Door het spel als leermiddel te hanteren, wordt rekenen het leukste leergebied!

Deze modulaire rekenmethode voor het aanvankelijk rekenen waarbij spel en actie prime- ren, is een prima methode om rekenproblemen te vermijden en is eveneens geschikt voor het BuBaO.

🔔 'Alle info: Jos Castermans GBS Everheide Windmolenstraat 31 1140 Evere
j.castermans@worldonline.be

SIG vzw

Docudienst:

Momenteel zijn er meer dan 5000 titels beschikbaar (boeken, artikels, video's, enz.). Ze zijn ontsloten via een handig elektronisch zoekstelsel op trefwoord.

Enkele nieuwe aanwinsten:

- Problemen in de taalontwikkeling
- Omgaan met hoogbegaafde kinderen in de basisschool en het opzetten van een verrijkingsklas.
- De pestjuf: Praten met kinderen, hoe doet zij dat?
- Diagnostiek in 3D. Multidisciplinaire diagnostiek gericht op handelen en begeleiden.

🔔 'In verband met deze docudienst kan je contact opnemen met Claire Vandervinne Tel 09 238 31 25 info@sig-net.be of www.sig-net.be .

Recensies: enkele voorbeelden:

- Dyslexie. Een complex taalprobleem.

- Autisme verteld. Verhalen van anders zijn.
- ADHD en comorbiditeit gedurende de levensloop.
- Ouderschap onder druk. Ouders en hun kinderen met een verstandelijke beperking.

Studiedagen: enkele voorbeelden:

- Diagnostiek en psycho –educatie bij jongeren met ADHD op 27/02/'06.
- Gezinsstructuren in allochtone gemeenschappen op 28/02/'06.
- Signalen van fysiek en seksueel geweld op 03/04/'06.
- Concrete communicatie bij (rand)normaal begaafde kinderen met een autisme-spectrum stoornis op 04/04/'06.

Workshops: enkele voorbeelden:

- De logopedische behandeling van kinderheesheid (kleuterleeftijd tot premutatie) op 27 en 28/02/'06.
- Van fijne motoriek over handvaardigheid naar schrijfmotoriek op 20/03/'06.
- Psychopathologie bij kinderen van 0 tot 7 jaar op 17/24 en 31/03/'06 en 21 en 28/04/'06.

🔔 Voor meer info: SIG- secretariaat Tel 09 238 31 25 of info@sig-net.be of www.sig-net.be .

Provinciaal Educatief Centrum

Het Provinciaal Educatief Centrum (PEC) is een informatie- en documentatiecentrum. Hun doelgroep zijn leerkrachten, welzijns- en vormingswerkers of iedereen die op zoek is naar achtergrondinformatie, uitgewerkte methoden en technieken, lesmateriaal, audiovisuele middelen, didactische koffers,... Al deze materialen kunnen gratis ontleend worden.

Regelmatig worden ook vormingen georganiseerd waarbij de klemtoon ligt op bruikbaarheid en maatwerk.

De vier thema's waarrond zij werken zijn:

- Mondiale vorming
- Intercultureel onderwijs (ICO)
- Taalvaardigheid Nederlands
- Opvoedingsondersteuning.

Naast de eigen materialenbank heeft het PEC enkele huispartners die deel uitmaken van het geheel:

- Kleur Bekennen en het documentatiecentrum Kleur Bekennen
- Provinciaal Steunpunt Vrijwilligerswerk.

🔔 Je vindt PEC op het Provincieplein 1 te 3010 Leuven; tel: 016/26 73 47; mail: pec@vl-brabant.be ; site: www.vlaamsbrabant.be/pec .

vzw De Wereldschool.

De wereldschool is zoals bekend een Brusselse non-profit organisatie voor mondiale vorming. In haar educatieve werking staat solidariteit en actief wereldburgerschap centraal. Vanaf 2006 bieden zij twee nieuwe ervaringsgerichte programma's aan:

1. Inleefprogramma "Diam Diam, Pinda man!" voor 3de graad lager onderwijs.

Het hoogtepunt van dit programma is de inleefdag te Brussel, waarbij de leerlingen spelenderwijs ontdekken wat de oorzaken zijn van hongersnood en het belang is van eerlijke handel. Aan de hand van het voorbeeld van pinda-teelt in Senegal wordt de kloof tussen arm en rijk en tussen Noord en Zuid duidelijk vatbaar voor de kinderen. Tijdens de week voorafgaand aan de inleefdag staan de kinderen stil bij diverse oorzaken en omstandigheden die ertoe leiden dat mensen sterven van de honger of ondervoed zijn.

🔔 Er zijn vijf voorbereidende activiteiten en een inleefdag voorzien van 9u30 tot 15u30. Voor de deelnemende leerkrachten wordt een vorming voorzien. Het aantal leerlingen gaat van 12 tot 25. De prijs bedraagt € 185, Kleur Bekennen betaalt dit bedrag volledig terug.

2. Workshop "De wereld in Brussel" voor leerkrachtenteams en leerkrachten in opleiding.

Over deze workshop vol actuele, ervaringsgerichte activiteiten berichtten we reeds uitgebreid in onze vorige nieuwsbrief².

🔔 Meer informatie vind je bij Tomas Borremans (tomas@dewereldschool.be), tel: 02/502 63 56 of op www.dewereldschool.be .

Schoolbeleid en stadsbeleid. Aanzetten tot een geopedagogiek.

Stilaan groeit de aandacht voor de specifieke problemen waarmee **scholen in de grootstad** te kampen hebben.

Allochtone en kansarme leerlingen concentreren zich vaak in de centrumscholen, terwijl leerlingen uit de middenklasse steeds meer voor 'witte' scholen in de buitenwijken kiezen. Ook onderwijsproblemen zoals spijbelgedrag, leervertraging, ongekwalificeerde uitstroom en geweld zijn in grootsteden veel omvangrijker.

Hoewel de traditionele aanpak van het onderwijsbeleid niet in staat is om deze problemen

² **Eigen-wijs** nr. 13, bladzijde 13.

voldoende aan te pakken, dienen zich toch **nieuwe kansen** aan: de **diversiteit** en de **culturele eigenheid** van de stad zorgen immers voor een **unieke leercontext**. Een **omgevingsanalyse** kan dan weer helpen om knelpunten in kaart te brengen en een **daadwerkelijk gelijkekansenonderwijs** te realiseren.

Scholen in de stad staan voor de uitdaging om in hun schoolcultuur bewust aandacht te schenken aan hun stedelijke omgeving. Om de onderwijssituatie in steden daadwerkelijk te verbeteren, is echter een **geïntegreerde aanpak** nodig waarin ook aandacht gaat naar huisvesting, armoedebestrijding en inburgering.

Paul Mahieu beschrijft in dit boek de complexiteit van de grootstedelijke onderwijsproblematiek aan de hand van gegevens over de Antwerpse situatie. Het concept **geopedagogiek** wordt kritisch benaderd vanuit verschillende disciplines (sociologie, welzijn, cultuurbeleid) en wordt getoetst aan de bevindingen in de grootsteden Amsterdam, Gent en Rotterdam.

Auteurs: Paul Mahieu, m.m.v. Luc Goossens, Maria Bouverne-De Bie, Pieter Sprangers, Isabelle Pannecoucke, Sjoerd Karsten, Luc Heyerick en Ton Notten

 Dit boek telt 130 pagina's, is verschenen bij Wolters Plantyn en kost € 25,50..

Abonnementenservice

Iedereen waar we aan dachten heeft een exemplaar van deze nieuwsbrief in de bus gekregen. Toch zullen er geïnteresseerden tussen de mazen van het geheugen geglipt zijn. Vergeef het ons en wees niet boos; laat ons gewoon even weten wie ook nog graag een exemplaar wil ontvangen en we sturen graag dit en alle andere komende nummers op!

Contacteer Katty Elias: tel: 02/629 21 51
fax: 02/629 36 36
E-mail: k Elias@vub.ac.be

Adres : **VONAC**
P/a VUB/IDLO, lokaal 3B204
Pleinlaan 2
1050 Brussel

Agenda³

CST-studiedagen.

Van 14 tot en met 16 maart '06 organiseren CST vzw (Computers op school en thuis) en Flanders Expo nv een evenement om in te “byten”. Deze ICT-beurs met 70 praktijkgerichte seminaries is bedoeld voor leerkrachten, directeurs, inspecteurs, begeleiders, onderwijs- en ICTcoördinatoren, studenten en docenten lerarenopleiding van volgende onderwijsniveaus:

- kleuteronderwijs;
- lager onderwijs;
- secundair onderwijs;
- hoger onderwijs;
- volwassenenonderwijs.

🔔 Als je erbij wil zijn, raadpleeg je best het volledige programma op www.cst.be ; je kan je ook online via deze website inschrijven.

🔔 Voor meer info: vlod@flandersexpo.be .

Vormingsaanbod Autisme Theo Peeters

Bij de vormingsfilosofie van het Centrum, gaat men trachten om het autistisch denken te begrijpen en proberen de wereld waar te nemen zoals mensen met autisme dat doen. Op deze manier wordt er getracht de oorzaken van hun moeilijkheden te begrijpen. Hun meeste stressgedragingen en emotionele problemen worden als symptomen beschouwd. Deze theorie wordt de Ijsbergtheorie genoemd.

In het centrum kan men terecht voor cursussen, adviezen en praktische hulp op maat.

Enkele voorbeelden van mogelijke onderwerpen voor opleidingen:

- theoretische inleiding autisme
- autisme en cognitie
- diagnose en differentiaal diagnose
- het aanleren van werkvaardigheden
- autisme en probleemgedrag

³ In deze rubriek is het niet onze bedoeling het totale aanbod van nascholingen, lezingen, cursussen, enz in Vlaanderen weer te geven. De selectie gebeurt volledig ad random, zonder wie of wat dan ook te willen bevoornden of benadelen.

- integratie in een school met leerlingen zonder autisme e.a.

Enkele voorbeelden van studiedagen:

- Semantisch – pragmatische taalvaardigheden; 10/02/'06.
- Sensorische integratie: De prikkelverwerking in een ander daglicht; 24/03/'06.
- De complexiteit van leesbegrip bij autisme; 07/04/'06.
- Kleuters met autisme en verstandelijke beperking: een bijzonder gegeven in de klas; 06/06/'06.
- Kinderen met ASS geïntegreerd in een leergroep type 1; 29/09/'06.

🔔 Voor verdere info: Opleidingscentrum Theo Peeters, Plantin en Moretuslei, 12 te 2018 Antwerpen, info@ocautisme.be of www.ocautisme.be.

Praten met kinderen en jongeren in crisis: cursus LSCI.

Life Space Crisis Intervention is een verbaal therapeutische methodiek die een antwoord biedt op de vraag hoe kinderen en jongeren verantwoordelijkheid te laten nemen voor storend gedrag. Deze Amerikaanse methode wordt actueel onder projectvorm geïmplementeerd in de leefgroepwerking met kinderen en jongeren met gedrags – en emotionele stoornissen.

De Katholieke Hogeschool Limburg organiseert een LSCI – training van maandag 14 tot en met vrijdag 18 maart 2006, met Franky D'Oosterlinck als trainer.

🔔 Informatie en inschrijving kan via de website: www.oobcnieuwevaart.centerall.com.

Draagkracht geven, uitkomst voor de toekomst.

In het kader van 30 jaar ervaringsgericht onderwijs organiseert C.E.G.O. (Centrum voor ervaringsgericht onderwijs) een congres op 21 en 22 april '06 in de Plantijn hogeschool en de Stadsschouwburg te Antwerpen.

De dag vangt aan in de Stadsschouwburg met een plenaire zitting met voordrachten, afgewisseld met animatie. In de namiddag kan met deelnemen aan interactieve leerwijken, debatten, vraaggesprekken en lezingen op beide locaties.

🔔 op de www.cego.be vind je het inschrijvingsformulier, toelichtingen bij het programma, beschrijving van de route en parkeermogelijkheden en tips voor het reizen met het openbaar vervoer.

Contact kan je opnemen via cego@ped.kuleuven.be of telefonisch: 016/32 57 40.

Prijs per dag: € 65 (broodjes inbegrepen.)

🔔 Inschrijvingen: Ilse Louwet, De Wereldschool vzw, Cellebroersstraat 16 te 1000 Brussel. Tel: 02/502 63 56, mail: ilse@dewereldschool.be.

De Vroente.

Van 11 februari tot 31 oktober '06 loopt de interactieve tentoonstelling “**Land Van Zand**”. Wie heeft er in de zandbak niet met een emmertje torentjes gemaakt? Met zand kun je strooien, bouwen, schoonmaken, en reuze zandkastelen maken. Wat is zand? Welke soorten zand bestaan er? Wat is een zandje? Welke dieren voelen zich thuis in het zand? Is het voor een plant moeilijk als hij moet overleven met zijn wortels in het zand? Waarom is het tijdens de zomer zoveel warmer in de heide dan in de rest van het land? Hoe zijn de duinen in de heide ontstaan?

Wat hebben knikkers, computers, huizen en duinen bijvoorbeeld met elkaar gemeen?

ZAND!

Er wordt voor duidelijke, maar ook speelse antwoorden gezorgd in deze nieuwe tentoonstelling.

🔔 Voor meer informatie kan je terecht in het Natuureducatief Centrum “De Vroente”, Putsesteenweg 129 te 2920 Kalmthout, op het nummer 03/620 18 30, via de mail: devroente@lin.vlaanderen.be op op de website www.devroente.be .

De tentoonstelling is te bezoeken op weekdays van 9u tot 17u; weekend en feestdagen van 14u tot 17u. De toegang is gratis!

Op 20 september '06 gaat er van 14u tot 16u30 een **vorming voor leerkrachten Secundair Onderwijs** door. Wie veldwerk of een natuurwandeling plant, doet er goed aan deze activiteit degelijk voor te bereiden. Een goede naverwerking in de klas is zeker zo belangrijk als een grondige voorbereiding. Om leerkrachten uit het secundair onderwijs te inspireren en te stimuleren tot een kwaliteitsvolle naverwerking, organiseert De Vroente een vormingsnamiddag waarbij de nadruk ligt op de (klassikale) verwerking van een buitenactiviteit of natuurwandeling. Er wordt heel specifiek aandacht besteed aan een *kadertransect*, de *biotische indexbepaling* en de *chemische analyse* van water.

🔔 Voor meer informatie kan je terecht in het Natuureducatief Centrum “De Vroente”, Putsesteenweg 129 te 2920 Kalmthout, op het nummer 03/620 18 30, via de mail: devroente@lin.vlaanderen.be op op de website www.devroente.be .

De prijs bedraagt € 2,5 en inschrijven is verplicht vóór 15 september '06.

Op 08 november '06 gaat er van 14u tot 16u30 een **vorming voor leerkrachten basisonderwijs en bijzonder basisonderwijs** door. Ook aan leerkrachten uit het basisonderwijs wil De Vroente tonen hoe je een boeiende verwerking kan organiseren van een natuurwandeling. Hoe breng je op een creatieve manier de behandelde natuurthema's opnieuw ter sprake in de klas? De Vroente stelt zijn natuurateliers voor (kijkdozen, kleidieren, natuurschilderijen, geluiden) die elke leerkracht uit het basisonderwijs kan begeleiden.

🔔 Voor meer informatie kan je terecht in het Natuureducatief Centrum “De Vroente”, Putsesteenweg 129 te 2920 Kalmthout, op het nummer 03/620 18 30, via de mail: devroente@lin.vlaanderen.be op op de website www.devroente.be .

De prijs bedraagt € 2,5 en inschrijven is verplicht vóór 03 november '06.

UA-CNO.

Het Centrum Nascholing Onderwijs UA heeft traditiegetrouw opnieuw een zeer ruim aanbod nascholingen. Omdat het aanbod te uitgebreid is om volledig op te nemen, verwijzen we je graag naar de website: www.ua.ac.be/cno . Ook de inschrijvingsformulieren zijn online beschikbaar.

Een greep uit het aanbod:

- Kwaliteitsvolle zelfevaluatie bij GOK-scholen; 09/03/'06.
- Basiscursus socio-emotionele begeleiding; vanaf 03/02/'06 (te Deinze) en vanaf 20/04/'06 (te Wilrijk).
- Vakgroepwerking: een uitdaging; 20/02/'06 en 07/03/'06.
- Omgaan met agressie op school; 14/02/'06.
- Faalangst in de klas; 09/02/'06.
-

🔔 Meer Je kan de informatie ook bekomen op UA-CNO, Campus Drie Eiken, Universiteitsplein 1 te 2610 Wilrijk, op het nummer 03/820 29 60 of via mail: cno@ua.ac.be .

SCHOOL⁺

SCHOOL⁺ *Platform voor een school zonder uitsluiting* is een gemeenschappelijk initiatief van Cera, Porticus, de Stichting Koningin Paola en het Hoger Instituut voor de Arbeid, in samenwerking met nog een hele reeks andere partners aan beide zijden van de taalgrens. De doelgroep van deze organisatie zijn alle Belgische scholen die zich willen inzetten voor een meer effectief onderwijs voor sociaal achtergestelde groepen, en hun partners (centra voor leerlingenbegeleiding, lokale overheden, socio-culturele organisaties, enz.).

Omdat SCHOOL⁺ een actief platform voor informatie- en ervaringsuitwisseling wil zijn, organiseren zij in de loop van de schooljaren 05-06 en 06-07 een reeks thematische vormings- en ontmoetingsdagen. Verschillende strategieën om gelijke kansen in het onderwijs te bevorderen, komen hierin aan bod.

Elke vormings- en ontmoetingsdag verloopt min of meer volgens een vast stramien: in de voormiddag wordt de theoretische achtergrond van een strategie toegelicht, terwijl de namiddag besteed wordt aan het uitdiepen van enkele goede praktijkvoorbeelden. Ook wordt er ruimte gecreëerd voor actieve discussie en ervaringsuitwisseling.

🔔 Meer Je kan de informatie kan je vinden op www.school-ecole-plus.be .

